

UDK 37

ISSN 2545 – 4439

ISSN 1857 - 923X

INTERNATIONAL JOURNAL

Institute of Knowledge Management

KNOWLEDGE

Scientific Papers

Vol. 28.7.

HUMANITIES

KNOWLEDGE IN PRACTICE

KIJ

Vol. 28

No. 7

pp. 2185 - 2552

Skopje, 2018

Global Impact & Quality Factor

1.322 (2016)

<http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/>

KNOWLEDGE

INTERNATIONAL JOURNAL

SCIENTIFIC PAPERS

VOL. 28.7.

December, 2018

KNOWLEDGE – International Journal

Vol. 28.7

December, 2018

INSTITUTE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT

SKOPJE, MACEDONIA

KNOWLEDGE

International Journal Scientific papers Vol. 28.7.

ADVISORY BOARD

Vlado Kambovski PhD, Robert Dimitrovski PhD, Siniša Zarić PhD, Maria Kavdanska PhD, Venelin Terziev PhD, Mirjana Borota – Popovska PhD, Cezar Birzea PhD, Ljubomir Kekenovski PhD, Veselin Videv PhD, Ivo Zupanovic, PhD, Savo Ashtalkoski PhD, Svetlana Trajković PhD, Zivota Radosavljević PhD, Laste Spasovski PhD, Mersad Mujevic PhD, Nonka Mateva PhD, Rositsa Chobanova PhD, Predrag Trajković PhD, Dzulijana Tomovska PhD, Nedzat Koraljić PhD, Nebojsa Pavlović PhD, Nikolina Ognenska PhD, Baki Koleci PhD, Lisen Bashkurti PhD, Trajce Dojcinovski PhD, Jana Merdzanova PhD, Zoran Srzentić PhD, Nikolai Sashkov Cankov PhD, Marija Kostic PhD

Print: GRAFOPROM – Bitola

Editor: IKM – Skopje

Editor in chief

Robert Dimitrovski, PhD

KNOWLEDGE - International Journal Scientific Papers Vol. 28.7.

ISSN 1857- 923X (for e-version)

ISSN 2545 – 4439 (for printed version)

SCIENTIFIC COMMITTEE

President: Academic, Prof. Vlado Kambovski PhD, Skopje (Macedonia)

Vice presidents:

Prof. Robert Dimitrovski PhD, Institute of Knowledge Management, Skopje (Macedonia)

Prof. Sinisa Zaric, PhD, Faculty of Economics, University of Belgrade, Belgrade (Serbia)

Prof. Venelin Terziev PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)

Prof. Mersad Mujevic PhD, Public Procurement Administration of Montenegro (Montenegro)

Members:

- Prof. Aleksandar Korablev PhD, Dean, Faculty for economy and management, Saint Petersburg State Forest Technical University, Saint Petersburg (Russian Federation)
- Prof. Azra Adjajlic – Dedovic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Anita Trajkovska PhD, Rochester University (USA)
- Prof. Anka Trajkovska-Petkoska PhD, UKLO, Faculty of technology and technical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Alisabri Sabani PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Ahmad Zakeri PhD, University of Wolver Hampton, (United Kingdom)
- Prof. Ana Dzumalieva PhD, South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Branko Sotirov PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)
- Prof. Branko Boshkovic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
- Prof. Branimir Kampl PhD, Institute SANO, Zagreb (Croatia)
- Prof. Baki Koleci PhD, University Hadzi Zeka, Peja (Kosovo)
- Prof. Branislav Simonovic PhD, Faculty of Law, Kragujevac (Serbia)
- Prof. Bistra Angelovska, Faculty of Medicine, University “Goce Delcev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Cezar Birzea, PhD, National School for Political and Administrative Studies, Bucharest (Romania)
- Prof. Cvetko Andreevski, Dean, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Drago Cvijanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Dusan Ristic, PhD Emeritus, College of professional studies in Management and Business Communication, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dimitar Radev, PhD, Rector, University of Telecommunications and Post, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Daniela Todorova PhD, Rector of “Todor Kableshev” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Dragan Kokovic PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dragan Marinkovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Daniela Ivanova Popova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Dzulijana Tomovska, PhD, Dean, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola(Macedonia)
- Prof. Evgenia Penkova-Pantaleeva PhD, UNWE -Sofia (Bulgaria)
- Prof. Fadil Millaku, PhD, Rector, University “Hadzi Zeka”, Peja (Kosovo)
- Prof. Fatis Ukaj, University “Hasan Prishtina”, Prishtina (Kosovo)

-
- Prof. Georgi Georgiev PhD, National Military University “Vasil Levski”, Veliko Trnovo (Bulgaria)
 - Prof. Halit Shabani, PhD, University “Hadzi Zeka”, Peja (Kosovo)
 - Prof. Halima Sofradzija, PhD, University of Sarajevo, Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Haris Halilovic, Faculty of criminology and security, University of Sarajevo, Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Helmut Shramke PhD, former Head of the University of Vienna Reform Group (Austria)
 - Prof. Hristina Georgieva Yancheva, PhD, Rector, Agricultural University, Plovdiv (Bulgaria)
 - Prof. Hristo Beloev PhD, Bulgarian Academy of Science, Rector of the University of Rousse (Bulgaria)
 - Prof. Hristina Milcheva, Medical college, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
 - Prof. Izet Zeqiri, PhD, Academic, SEEU, Tetovo (Macedonia)
 - Prof. Ivan Marchevski, PhD, Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
 - Doc. Igor Stubelj, PhD, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
 - Prof. Ivo Zupanovic, PhD, Faculty of Business and Tourism, Budva (Montenegro)
 - Prof. Ivan Petkov PhD, Rector, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
 - Prof. Isa Spahiu PhD, AAB University, Prishtina (Kosovo)
 - Prof. Ivana Jelik PhD, University of Podgorica, Faculty of Law, Podgorica (Montenegro)
 - Prof. Islam Hasani PhD, Kingston University (Bahrein)
 - Prof. Jova Ateljevic PhD, Faculty of Economy, University of Banja Luka, (Bosnia & Herzegovina)
 - Prof. Jove Kekenovski PhD, Faculty of Tourism, UKLO , Bitola (Macedonia)
 - Prof. Jonko Kunchev PhD, University „Cernorizec Hrabar“ - Varna (Bulgaria)
 - Prof. Jelena Stojanovic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
 - Prof Karl Schopf, PhD, Akademie fur wissenschaftliche forchung und studium, Wien (Austria)
 - Prof. Katerina Belichovska, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Krasimir Petkov, PhD, National Sports Academy “Vassil Levski”, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Kamal Al-Nakib PhD, College of Business Administration Department, Kingdom University (Bahrain)
 - Prof. Lidija Tozi PhD, Faculty of Pharmacy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Laste Spasovski PhD, Vocational and educational centre, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Larisa Velic, PhD, Faculty of Law, University of Zenica, Zenica (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Lujza Grueva, PhD, Faculty of Medical Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Lisen Bashkurti PhD, Global Vice President of Sun Moon University (Albania)
 - Prof. Lence Mircevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
 - Prof. Ljubomir Kekenovski PhD, Faculty of Economics, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Ljupce Kocovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
 - Prof. Marusya Lyubcheva PhD, University “Prof. Asen Zlatarov”, Member of the European Parliament, Burgas (Bulgaria)
 - Prof. Maria Kavdanska PhD, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)

-
- Prof. Maja Lubenova Cholakova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Mirjana Borota-Popovska, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Mihail Garevski, PhD, Institute of Earthquake Engineering and Engineering Seismology, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Mitko Kotochevski, PhD, Faculty of Philosophy, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Milan Radosavljevic PhD, Dean, Faculty of strategic and operational management, Union University, Belgrade (Serbia)
 - Prof. Marija Topuzovska-Latkovikj, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Marija Knezevic PhD, Academic, Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Margarita Bogdanova PhD, D.A.Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
 - Prof. Mahmut Chelik PhD, Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Shtip (Macedonia)
 - Prof. Marija Mandaric PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
 - Prof. Mustafa Kacar PhD, Euro College, Istanbul (Turkey)
 - Prof. Marina Simin PhD, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
 - Prof. Miladin Kalinic, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
 - Prof. Mitre Stojanovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
 - Prof. Miodrag Smelcerovic PhD, High Technological and Artistic Vocational School, Leskovac (Serbia)
 - Prof. Nadka Kostadinova, Faculty of Economics, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
 - Prof. Nenad Taneski PhD, Military Academy “Mihailo Apostolski”, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Nevenka Tatkovic PhD, Juraj Dobrila University of Pula, Pula (Croatia)
 - Prof. Natalija Kirejenko PhD, Faculty For economic and Business, Institute of Entrepreneurial Activity, Minsk (Belarus)
 - Prof. Nikolay Georgiev PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Nikolina Ognenska PhD, Faculty of Music, SEU - Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Nedzat Korajlic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
 - Prof. Nishad M. Navaz PhD, Kingdom University (India)
 - Prof. Oliver Iliev PhD, Faculty of Communication and IT, FON University, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Oliver Dimitrijevic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
 - Prof. Paul Sergius Koku, PhD, Florida State University, Florida (USA)
 - Prof. Primoz Dolenc, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
 - Prof. Predrag Trajkovic PhD, JMPNT, Vranje (Serbia)
 - Prof. Petar Kolev PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Pere Tumbas PhD, Faculty of Economics, University of Novi Sad, Subotica (Serbia)
 - Prof. Rade Ratkovic PhD, Faculty of Business and Tourism, Budva (Montenegro)

-
- Prof. Rositsa Chobanova PhD, University of Telecommunications and Posts, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Rumen Valcovski PhD, Imunolab Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Rumen Stefanov PhD, Dean, Faculty of public health, Medical University of Plovdiv (Bulgaria)
 - Prof. Sasho Korunoski, Rector, UKLO, Bitola (Macedonia)
 - Prof. Sashko Plachkov PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Sreten Miladinovski, PhD, Faculty of Economics, University of Tourism and Management, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Snezhana Lazarevic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
 - Prof. Stojan Ivanov Ivanov PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Snezana Stoilova, PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
 - Prof. Stojna Ristevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
 - Prof. Suzana Pavlovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
 - Prof. Sandra Zivanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
 - Prof. Shyqeri Kabashi, College “Biznesi”, Prishtina (Kosovo)
 - Prof. Trayan Popkochev PhD, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Todor Krystevich, Vice Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
 - Prof. Todorcka Atanasova, Faculty of Economics, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
 - Doc. Tatyana Sobolieva PhD, State Higher Education Establishment Vadiym Getman Kiyev National Economic University, Kiyev (Ukraine)
 - Prof. Tzako Pantaleev PhD, NBUniversity, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Tihomir Domazet PhD, President of the Croatian Institute for Finance and Accounting, Zagreb (Croatia)
 - Prof. Violeta Dimova PhD, Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Shtip (Macedonia)
 - Prof. Volodymyr Denysyuk, PhD, Dobrov Center for Scientific and Technological Potential and History studies at the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine)
 - Prof. Valentina Staneva PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Vasil Zecev PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Venus Del Rosario PhD, Arab Open University (Philippines)
 - Prof. Yuri Doroshenko PhD, Dean, Faculty of Economics and Management, Belgorod (Russian Federation)
 - Prof. Zlatko Pejkov, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Zivota Radosavljevik PhD, Dean, Faculty FORCUP, Union University, Belgrade (Serbia)
 - Prof. Zorka Jugovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)

EDITORIAL REVIEW BOARD

Each paper is reviewed by the editor and, if it is judged suitable for this publication, it is then sent to two referees for double blind peer review. After the positive outcome of the double blind peer review process, the paper is published in this journal.

The editorial review board is consisted of 45 members, full professors in the fields 1) Natural and mathematical sciences, 2) Technical and technological sciences, 3) Medical sciences and Health, 4) Biotechnical sciences, 5) Social sciences, and 6) Humanities from all the Balkan countries and the region.

Contents

A DIACHRONIC PERSPECTIVE ON SUFFIX DERIVATION OF NOUNS IN THE MODERN BULGARIAN LANGUAGE.....	2203
Teodora G. Ilieva.....	2203
HISTORY OF ENGLISH LANGUAGE: THE USE OF THE LANGUAGE AS MEANS OF COMMUNICATION.....	2209
Vesna Milevska.....	2209
LANGUAGE THE ONLY MEANS OF CREATING LITERATURE.....	2213
Zarije Nuredini.....	2213
A COMPARATIVE STUDY OF IDIOMS WITH THE WORD “HAND” IN ENGLISH, SPANISH AND ALBANIAN.....	2217
Lindita Skenderi.....	2217
Suzana Ejupi.....	2217
OVER THE NAMIK KEMAL’S LIFE, ART AND WORKS.....	2223
Zeki Gurel.....	2223
Mahmut Chelik.....	2223
THE ACQUISITION OF THE ENGLISH PRESENT PERFECT BY ALBANIAN EFL LEARNERS AND ITS TRANSLATION EQUIVALENTS IN ALBANIAN.....	2229
Blerta Demiri.....	2229
THE LINGUISTIC AND LITERARY COMPETENCIES OF MINORITY PUPILS IN ALBANIA, ESPECIALLY IN THE REGION OF THE KORCA.....	2237
Ilir Shyta.....	2237
Jonela Spaho.....	2237
GRAMMATICAL CATEGORIES OF VERBS IN ENGLISH AND ALBANIAN.....	2245
Suzana Ejupi.....	2245
Lindita Skenderi.....	2245
A STUDY OF SUMMARIZATION TECHNIQUES IN ALBANIAN LANGUAGE.....	2251
Roland Vasili.....	2251
Endri Xhina.....	2251
Ilia Ninka.....	2251
Thomas Souliotis.....	2251
SOME ISSUES REGARDING THE TRANSLATION OF ADJECTIVES IN LITERARY TEXTS FROM ENGLISH TO ALBANIAN.....	2259
Remzije Nuhiu.....	2259
THE USE OF SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE AND DEVELOPING A BASIS FOR READING AND LEARNING.....	2263
Lirije Ameti.....	2263
THE DEVELOPMENT OF THE CONTEMPORARY TURKISH LITERATURE IN MACEDONIA.....	2269
Imer Yusufi.....	2269
Mahmut Celik.....	2269
Fatime Liman.....	2269
ABSTRACT NOUNS OF QUALITY IN THE DICTIONARY OF NAYDEN GEROV.....	2273
Albena Baeva.....	2273

A TECHNOLOGICAL APPROACH TO OVERCOME SPECIFIC PHONOLOGICAL ERRORS MADE BY FOREIGN STUDENTS LEARNING BULGARIAN	2279
Lidiya Kavrakova.....	2279
Mariya Genova.....	2279
SHELL WORDS IN ANATOMY: A CONTRASTIVE STUDY OF BULGARIAN AND ENGLISH ANATOMICAL SYSTEMS.....	2283
Ivaylo Dagnev	2283
Mariya Saykova	2283
Maya Yaneva	2283
“THE ROSE SULTANA OF THE NIGHTINGALE”: ORIENTAL IMAGES, CHARACTERS AND SETTING IN BYRON’S <i>THE GIOAUR</i>	2289
Natalija Pop Zarieva	2289
THE DOYEN OF TURKISH LITERATURE IN REPUBLIC OF MACEDONIA- ILHAMI EMIN ...	2295
Ivana Koteva	2295
Mahmut Celik	2295
COLLECTED WORKS BY THE TURKISH POETESS IN REPUBLIC OF MACEDONIA.....	2301
Fatime Liman	2301
Mahmut Celik	2301
Imer Yusufi	2301
POETIC CREATION OF ILHAMI EMIN PUBLISHED IN MACEDONIAN LANGUAGE	2309
Ivana Koteva	2309
Mahmut Celik	2309
Vesna Ivanova.....	2309
FIRST AND SECOND LANGUAGE LEARNING THROUGH TEXTBOOKS IN ALBANIAN SCHOOLS (COMPARATIVE OVERVIEW OF ALBANIAN AND ENGLISH LANGUAGE TEXTBOOKS)	2319
Rina Muka.....	2319
Irida Hoti.....	2319
PEER ASSESSMENT AT TERTIARY LEVEL.....	2325
Lulzime Kamberi	2325
Majlinda Nuhiu	2325
THE ROAD OF THE DEVELOPMENT OF THE TURKISH LITERATURE IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	2331
Ivana Koteva	2331
Mahmut Celik	2331
HUMANISTIC ASPECTS IN THE LANGUAGE PLANING POLICIES	2335
Agim Poshka.....	2335
THE ENDURANCE OF THE GOTHIC: THE ROMANTICS’ CONTRIBUTION TO THE VAMPIRE MYTH.....	2339
Natalija Pop Zarieva	2339
THE MOTIF OF RECOGNITION IN ENGLISH AND THE ALBANIAN BALLADS	2344
Fatmire Isaki	2344
Hyreme Gurra	2345
CLIMATE AS CLIMAX IN ‘KING LEAR’	2349
Fatbardha Doko.....	2349

"HEAVEN ROOT IN THE SOIL OF LIGHT" – WORDS ABOUT POETRY BOOK "HUMUS" BY PETER KRAEVSKI	2355
Rozalia Aleksandrova	2355
ALTRUISTIC AND EGOISTIC AGON IN THE EMOTIONAL CRISIS OF SUŠIĆ'S DRAMATIC PERSONS	2361
Almedina Čengić	2361
THE MOVEMENT OF THE TURKISH LITERATURE	2367
Ajsel Iljazi	2367
Mahmut Celik	2367
SEMANTIC FIELD OF STELLA IN THE DICTIONARY OF NAIDEN GEROV	2371
Albena Baeva	2371
FINDING WAYS TO INCREASE TRANSLATORS' COMPETENCE	2373
Tanja Pavlović	2373
Jasmina Hanić	2373
Sanel Hadžiahmetović Jurida.....	2373
TESS, VICTIM OF HYPOCRICY TESS OF THE d'URBERVILLES, THOMAS HARDY	2379
Suzana Ibraimi Memeti	2379
METAFORA, FIGURĚ STILSITIKE , PĚRKUFIZIME, MENDIME.....	2383
Artesa Osmanaj	2383
PERCEPTION OF MUSIC BY HELP OF OTHER ARTS.....	2391
Krasimira Georgieva Fileva – Ruseva	2391
4TH SKIN: THE PERFORMING BODY AS INTERFACE FOR INTERMEDIA ONENESS IN STAGE- BASED INTERACTION.....	2399
Mihaela Kavdanska.....	2399
CONSTRUCTIVISM AS A PLATFORM FOR BILATERAL RELATIONS: RECOGNIZING THE JOINT CAPACITY AND EVALUATION OF DEVELOPMENTAL POTENTIALS	2405
Vladeta Radovic.....	2405
Ivan Cvetanovic	2405
RESTORATION OF THE CULTURAL MEMORY	2413
Vanya Dobрева	2413
Ivanka Iankova.....	2413
THE SIGNIFICANCE OF THE NATIONAL ARCHIVE FUND FOR CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE.....	2417
Peter Peikov	2417
Borana Hadžieva.....	2417
THE ASSASINATION AND EXECUTION OF THE TWO WORLD LEADERS	2427
Hyreme Gurra	2427
Fatmire Isaku	2427
ALBANIAN YOUTH IN MACEDONIA, THE FUTURE, EMIGRATION AND PREFERENCES ...	2433
Abdilnaser Sinani.....	2433
THE ROLE AND POSITION OF A WOMAN IN THE REPUBLICAN AND OTTOMAN PERIOD	2437
Nabi Yavuz Shenturan	2437
GENDER EQUALITY AND EMPOWERMENT OF ALBANIAN WOMEN IN REP. OF MACEDONIA	2443
Ibish Kadriu	2443
RELATIONS BETWEEN ALBANIAN AND BULGARIAN DURING 1912-1914.....	2447

Majlinda Peza-Perriu	2447
THE BULGARIAN ORTHODOX COMMUNITY IN ISTANBUL: HISTORY AND PERSPECTIVES	2453
Boryana Buzhashka	2453
Ivanka Yankova	2453
THE LEGAL – POLITICAL POSITION OF THE ISLAMIC RELOGIOUS COMMUNITY IN THE KINGDOM OF SCS / JUGOSLAVIA (1918-1935)	2458
Rejhan Mandak	2458
THE CHANGING LABOR MARKET AND ROMA.....	2467
Kamelia Petkova	2467
HORECA SECTOR: FOOD LOSS AND WASTE MANAGEMENT IN BULGARIA	2475
Hafize Fidan.....	2475
Stanko Stankov	2475
Ana Yaneva.....	2475
Georgi Toskov	2475
COMPETENCIES FOR HUMAN RESOURCE MANAGEMENT OF PRINCIPALS IN SECONDARY SCHOOLS	2481
Pakize Bilalli.....	2481
CONGRESS OF ELBASAN AND THE IMPORTANCE OF NORMAL (PEDAGOGICAL) SCHOOL	2489
Dorina Daiu.....	2489
ECONOMIC MANAGEMENT WINTER THERMAL DESCRIPTION OF RESIDENTIAL ROOMS	2495
Shaqir Elezaj	2495
A NARRATIVE OF A YOUNG FEMALE IN AN OLD MAN’S INDUSTRY: SEXISM AND AGEISM IN A MACEDONIAN FAMILY-OWNED BUSINESS	2501
Arta Xhelili	2501
DIGITAL SMILE DESIGN (DSD)- TECHNOLOGY OF THE FUTURE	2507
Gergana Kasnakova	2507
Desislava Giteva	2507
Kristina Kilova.....	2507
FORGOTTEN UNITY OF BODY AND SOUL AND THE NEED FOR A NEW PHILOSOPHY OF SPORT	2513
Slobodan Marković.....	2513
Zoran Momčilović	2513
Vladimir Momčilović.....	2513
PHYSICAL ACTIVITY AND MOTOR CULTURE OF STUDENTS OF “REHABILITATION THERAPIST” SPECIALTY	2521
Anushka Uzunova.....	2521
Mariyana Petrova.....	2521
Katya Mollova	2521
METHODS AND APPROACHES FOR THE REDUCTION OF THE PRECOMPETITION FEVER IN EQUESTRIAN SPORTS.....	2527
Yuri Dinev Valev.....	2527
METHODOLOGY OF PLAYING ACTIVITY IN REHABILITATION PRACTICE	2533
Petya Kasnakova.....	2533

ADAPTED PHYSICAL ACTIVITY. SWIMMING-SPORT ACTIVITY FOR DISABLED PEOPLE	2539
Maria Vakrilova Becheva	2539
Gergana Pavlova	2539
Penka Kruchkova	2539
Raina Petrova	2539
STUDY OF PARENTS 'ATTITUDES ON FITNESS CHILDREN'S VISITS	2547
Ivan Nedelchev	2547

THE DOYEN OF TURKISH LITERATURE IN REPUBLIC OF MACEDONIA- ILHAMI EMIN

Ivana KotevaUniversity “GoceDelcev” – Shtip, Republic of Macedonia, ivanakoteva@yahoo.com**Mahmut Celik**University “GoceDelcev” – Shtip, Republic of Macedonia, mahmut.celik@ugd.edu.mk

Abstract: The subject of our interest in the research that preceded this scholarly work was the life and creative path of Ilhami Emin, that is, his contribution to the development of Turkish literature in the Republic of Macedonia. For the purpose we consulted with literary works that offer many data, that is, they talk about the period in which he lived and created "the poet of the Turkish people". Beginning from his birth in the city of Radovis, his tumultuous school years to his work and successful acting in various cultural areas, we once again prove his great merit for the development of Turkish literature in our region. Ilhami Emin conveyed another important feature in his creation, which is bilingualism. Namely, he creates and publishes in parallel both in Turkish and in the Macedonian language, that is, his works are published in the Republic of Macedonia and the Republic of Turkey, which is why we can say that Emin has in range and aesthetically charged both the Turkish and the Macedonian literature.

Keywords: Ilhami Emin, doyen, Turkish literature, bilingualism.

ДОАЈЕНОТ НА ТУРСКАТА КНИЖЕВНОСТ ВО МАКЕДОНИЈА-ИЛХАМИ ЕМИН**Ивана Котева**Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Република Македонија, ivanakoteva@yahoo.com**Махмут Челик**Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Република Македонија, mahmut.celik@ugd.edu.mk

Резиме: Предмет на нашиот интерес при истражувањето кое му претходеше на овој научен труд беше животниот и творечки пат на Илхами Емин, односно неговиот допринос во развојот на турската книжевност во Р. Македонија. За таа цел се консултираме со литературни дела кои нудат многу податоци, односно зборуваат за периодот во кој што живеел и творел „поетот на турскиот народ“. Започнувајќи од неговото раѓање во градот Радовиш, неговите бурни школски години па се до неговото творештво и успешно дејствување во разни културни области, уште еднаш ја докажуваме неговата голема заслуга за развојот на турската книжевност на нашиве простори. Илхами Емин понесува уште една значајна карактеристика во творештвото, а тоа е билингвизмот. Имено, тој твори и издава паралелно и на турски и на македонски јазик, односно неговите дела се издаваат и во Р. Македонија и во Р. Турција, па затоа можеме да кажеме дека Емин досежно и естетски ги има задолжено и турската и македонската книжевност.

Клучни зборови: Илхами Емин, доајен, турска книжевност, билингвизам.

1. ВОВЕД

Турската книжевност во Р. Македонија е пример за опстанок којшто од самиот свој почеток па се до ден денешен, иако во минимални услови за развој и без заслужена поддршка, напредувала многу и се искачила на пиедалот на овдешните книжевности. Нејзините основоположници се и сведоци на таа историја, односно на развојот на турската наука и култура во овие простори.

Еден од доајените на турската книжевност во Р. Македонија, истовремено и олицетворение на литературата на овдешните Турци е големиот поет, преведувач, културен деец во разни области (фолклорот, театарот, филмот, радиото, издаваштвото) Илхами Емин. Или со други зборови би рекле: легендарниот поет на македонските Турци. Тој е еден од најеминентните ликови во турската литература на нашиве простори, кој со својата неуморна творечка преведувачка и новинарска дејност дал голем придонес за развојот на истата. Доколку не го познавате него, тогаш не можете да ја разберете турската книжевност во Македонија. Но дали само книжевноста? Не, и балканскиот народ, и миграцијата, и чувството на малцинство.

Работната обврска на оваа исклучителна и универзална личност, најчесто било новинарството, со кое Илхами Емин почна да навлегува во полето на книжевното творештво, со што продолжува и денес.

2. ЖИВОТНИОТ ПАТ НА ИЛХАМИ ЕМИН

Емин Илхами, поет на генерацијата писателски космополити од Македонија, е роден во Радовиш на 8 август 1931 година. Неговата мајка, Шефије била единствената ќерка на Суфи Мехмет Ага од радовишкото село Злеово. Татко му Рифат пак, бил првото дете на јурукот Емин Ага, а се занимавал со изработка и поправка на чевли (кондурација).

Основното образование го завршил во родниот Радовиш. Писменоста ја започнал на српски јазик, а подоцна продолжил да се образува на бугарски јазик, да оди во црква и да пее во радовишкиот православен хор, но не успеале да го прекрстат затоа што неговиот татко бил оца.

„Никогаш нема да го заборавам првиот училишен ден, во учебната 1938/39 година“, вели Емин. „Мојата постара сестра Асије ме однесе до училишната порта и таму ме остави. Но јас наместо во училиштето се сокрив во дворот. Кога заврши наставата, следејќи ги другите деца се вратив дома. На прашањето на татко ми: 'Како ти помина првиот училишен ден?' јас реков 'Добро' и веројатно тоа беше првата лага во мојот живот“, раскажува тој. (Ѓурел, 2016:50). Оваа пракса се повторувала во континуитет и може да се каже дека Илхами Емин тешко го завршил првото одделение.

Во месец април 1941 година, Македонија потпаднала под бугарска окупација. Во училиштата наставата се одржувала на бугарски јазик, а со ова се продолжиле и училишните тешкотии на Емин. По краток период поминал во второ одделение, Емин го напуштил училиштето, за да покасно биде чирак во работилницата на столарот Кара Герас. Овде започнува и неговата новинарска кариера, секојдневно носејќи весници во просториите на бугарските офицери. Од парите што му ги давал Кара Герас, си ја купил првата усна армоника наречена „Пиколо“. Вака поминале две години од неговиот живот, продавајќи ги весниците „Зора“, „Зарја“, „Утро“, „Целокупна Бугарија“ и „Стршел“, а ноките ги поминувал на таванот од неговиот дом, каде што на гасна ламба ги читал весниците што останале непродадени.

Во месец ноември 1944 год. Бугарите ја напуштиле Македонија, а она што нему му останало како мираз од Втората Светска Војна, е бугарскиот јазик, од кој што се разбира подоцна имал голема полза. (Ѓурел, 2016:51-52)

Средното образование Емин го продолжил во Скопје. Во 1951 година завршил средно економско училиште. 4 години подоцна дипломирал на Педагошката академија при универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје на групата Македонски јазик и книжевност.

За годините на образование Емин вели:

„За жал, не се образував на турски јазик. По Балканските Војни, турските училишта во Македонија беа затворени. Во прво и второ одделение, во Радовиш, наставата ја следев на српски јазик. Кога поминав во трето одделение, овде дојде бугарската војска, а со тоа образовен јазик стана бугарскиот. И трето одделение вака го поминав. Кога сме кај режимот на Тито, во месец декември 1944 год. за прв пат започна настава на турски јазик. Но, јас бев петто одделение и овој пат бев принуден наставата да ја продолжам на македонски јазик. Кога го завршив основното образование, јас веќе читав и пишував на три јазици.

Но, од бугарскиот период имам и некои добри спомени. Додека учев во основното училиште, бев ангажиран во училишната библиотека. Со повлекувањето на Бугарите од овие простори, мене ми рекоа: 'Ќе ги собереш сите книги на бугарски јазик и ќе ги запалиш'. Јас ги собрав, но не можев да и одолеам на класиката преведена на бугарски јазик. Нив ги сокрив, во ноките ги собирав во вреќи и ги пренесував на таванот од нашата куќа. Но, се плашев и од моите дома; сестра ми воопшто не ги сакаше Бугарите бидејќи тие го тепаа татко ми. Во тоа време во Радовиш немаше струја. Откако домашните ќе заспиеа, јас скришно се качував на таванот и на гасна ламба ги читав книгите. Вака, за прв пат се запознав со познатите писатели како што се Гете, Бирон...“ (Улќу Озел Акѓундуз, Заман, 21 мај 2015, Скопје)

односно:

„Преживеав четири различни државни уредувања. Српската, бугарската, периодот на Титова Југославија, како и македонската книжевност ги научив со нивниот оригинален, литературен јазик.“ (Ѓурел, 2016:50).

Најубавите години од своето детство, Емин ги поминал со дедо му Суфи Мехмет Ага во Злеово. „Но, кога сме кај овој период, морам да ја споменам и нашата сосетка Хаџинине. Уживав во долгите разговори со неа додека седевме на чардакот од нејзината куќа. Ги гледавме ластовичките како летаат, а таа ми велеше: Тие не се птици, тие се мали аџии, но поверни од луѓето. Тие заминуваат на југ, и напролет повторно се враќаат во нивните родни гнезда, а луѓето ако заминат на аџилак, не се враќаат.“ - ми раскажа Емин. (од разговорот со И.Е. 28.06.2017)

Семејството на Илхами Емин е едно од многубројните семејства кои емигрирале во Република Турција. Најпрво заминала неговата постара сестра Фахрије заедно со сопругот Целал Нури од Битола. Поради голема поврзаност и копнеж по своите внуци, госпоѓа Шефије принудно заминала за Турција, а веднаш по неа заминал и нејзиниот сопруг Рифат, додека Илхами Емин својот живот го продолжил во Скопје. (Емин, 2011:103 - 104)

Како член на унијата на писатели и новинари на Р. Македонија, Илхами Емин, во Скопје се оженил со госпоѓа Емире, тогаш вработена во турската програма на радио Скопје. Овој брак бил овековечен со доаѓање на свет на нивните две деца, синот Рифат и ќерката Билге Емин.

3. ЗНАЧАЕН ДОПРИНОС ОСТВАРИЛ НА ПОЛЕТО НА КНИЖЕВНОСТА

По завршувањето на педагошката академија, односно во периодот помеѓу 1952-1954 година, Емин, работел како наставник во турското училиште „Тефејуз“ во Скопје. Неуморно и професионално ја градел својата кариера и во списанијата „Пионер“, „Нова Македонија“, „Бирлик“ и „Сеслер“. Од 1970 до 1978 година врши дејност како одговорен уредник на турската програма при Радио Скопје. Во 1978 година бил избран за генерален директор на Народниот Театар во Скопје. Оваа дејност ја вршел 5 години, т.е. во 1982 година преминал на функцијата заменик министер за култура.

Во светот на литературата најпрво влезе со својата поезија, а своите дела ги пишувал и на македонски и на турски јазик. Неговите први збирки поезија „Животот пее и плаче“ / "Gülür Ağlayan Hayat"(1955) и „Деноноќија“ / "Günlügeceli"(1957) се издадени на македонски јазик. „Животот пее и плаче“ / "Gülür Ağlayan Hayat"(1955) е дело кое содржи 22 песни напишани на македонски јазик. Дел од нив се преведени и на турски јазик од страна на Нецати Зекерија и Шукру Рамо. Првите песни на турските поети во Македонија напишани на турски јазик ги исполнуваат страниците на книгата „Чекори кон иднината“ / "Yürü Aydınlığa", издадена во Скопје, 1951 година од страна на редакцијата „Бирлик“. Потоа, во 1952 година, во редакција на „Детска Радост“ во печат излегува делото „Гласови“ / "Sesler", чијшто репертоар го сочинуваат поезиите на Нецати Зекерија, Фахри Каја, Махмут Киратли и Илхами Емин. Две години подоцна, од страна на издавачката куќа Кочо Рацин е издадена книгата „Барање“ / "Ağamak" која ги содржи поезиите на Емин и Нецати Зекерија.

„Отаде каменот“ / "Taş Ötesi" е првата книга во Македонија објавена на два јазика, на турски и македонски ј. (издавачка куќа Култура, Скопје 1965), „Гулчичекхана“ / "Gülçicekhane" (издавачка куќа Култура, Скопје 1974), „Гулпат“ / "Gülyol" (изд. куќа Макавеј, Скопје 2003), „Гул карпа“ / "Gülkaaya" (издавачи Дијалог, Скопје 2009). „Розариум“ / "Gülistan" (Скопје 1995) и „Гулдин“ / "Güldin" во 1996 година се издадени на македонски јазик од страна на издавачка куќа Мисла во Скопје.

Негови книги издадени на турски јазик: „Сончева поезија“ / "Güneşli Şiirler" (изд. куќа „Томурџук“, Скопје 1966; 2 издание, Детска Радост, Скопје 1990), „Четириесет пријатели“ / "Kırk Dost" (изд. куќа Детска Радост, Скопје 1965), „Роза“ / "Gülçiçek" (во издание на „Сеслер“, Скопје 1972), „Сарај без мачка“ / "Ay Kedisiz Saray" (изд. куќа „Томурџук“, Скопје 1973), „Поетска азбука“ / "Şiirli Alfabe" (изд. куќа „Томурџук“, Скопје 1974), „Гулев“ / "Gülev" (изд. куќа „Бирлик“, Скопје 1980), „Сите сме Тито“ / "Herimiz Tito" (во издание на „Бирлик“, Скопје, 1982), „По јурчки“ / "Yüğükçe" (во издание на „Бирлик“, Скопје 1984), „Поезија“ / "Şiirler" (изд. куќа Детска Радост, Скопје 1990), „Гулдесте“ / "Güldeste" (во издание на „Бирлик“, Скопје 1993), "Yürüyen Duvar" (издавачки центар Три, Скопје 2008), истиот роман во 2012 година е преведен и издаден на македонски јазик под наслов Сид што оди, „Огнени птици“ / "Ateş Kuşları" (роман напишан на македонски јазик, изд. куќа Три, Скопје 2011).

Неколку негови дела се издадени и во Турција: „Гулк'лч“ / "Gülklıç" (издавач Хабора, Истанбул 1971), „Слон“ / "Fil" (издавач Митос, Истанбул 2011). Во истоимената издавачка куќа, во Истанбул 2011 год. е издадено и делото „Сеќавањата на Илхами Емин за балканците и турците“ / "İlhami Emin'in Anıları Balkanlar ve Türkler", а како на автор на истото се запишува Рифат Емин Сипахи, синот на Илхами Емин.

Илхами Емин покрај поезијата, ги збогатил и другите литературни видови на Турската книжевност во Република Македонија. Неговиот прв роман *Сид што оди* (*Yürüyen Duvar*), е објавен прво на турски јазик, а подоцна во сопствен превод и на македонски јазик. Со разновиден јазик и наративно патување, претставува една призма на балканскиот народ. Овој роман со себе ја понесе и наградата „Радиново Признание“ за роман на годината. Покрај ова, Емин, во 2012 година со нас сподели и 259 страници на македонски ј. од неговиот роман *Огнени птици*.

Работната обврска на оваа исклучителна и универзална личност, најчесто било новинарството. Тој е еден од најзначајните и најпознати новинари и уредници на весникот „Нова Македонија“. Емин, својот книжевен творечки пат го почна во „Нова Македонија“, како и многу други журналисти, познати книжевни творци и информативни ѕвезди. Илхами Емин се истакна како одличен новинар, супериорен филмски рецензент во времето на бумот на новиот филм, известувач од филмските фестивали и креативен пренесувач на филмските идеи во новинскиот медиум. Овде ќе го споменеме податокот дека тој е воопшто првиот македонски новинар кој престојувал на филмскиот фестивал во Кан, уште во далечната 1961 година.

Не може а да не се забележи неговиот успех и на полето на театарот. Во 1969 год. во Народниот театар во Скопје е изведена театарската претстава „Туѓинци“/“Yabancılar”, напишана од маестралниот Емин, а подоцна истата била емитувана и на телевизиските екрани. Во 1971 год. пак, повторно во Народниот театар во Скопје, овојпат од страна на турски драмски уметници е изведена претстава според новото дело на Илхамин Емин, наречено „Насредин“/“Nasrettin”, а потоа било објавено и во списанието „Сеслер“.

Богатата кариера на Илхами Емин беше заслужено наградена и со документарен филм, кој беше посветен на животот, делото и уметноста на овој турски писател од Македонија. Филмот насловен како „Ѓулчинар Илхами Емин“ е во режија на Исмет Арасан, а поддржан од Министерството за култура и туризам на Р. Турција и од Министерството за култура на Р. Македонија. Овој настан уште еднаш го потврди фактот дека Илхами Емин има многу значајна улога во развојниот однос помеѓу Р. Македонија и Р. Турција. Премиерата на филмот се одржа на 25. декември 2017 год.

4. ПРЕВЕДУВАЧКАТА АКТИВНОСТ НА ИЛХАМИ ЕМИН

Како личен преведувач на Тито, Илхами Емин се искачува на piedestalot на турско-македонските, односно македонско-турските преводи. Тој е преведувачот на манифестацијата „Струшки вечери на поезијата“ одржани во 1981 година.

Познавајќи ги одлично карактеристиките на двата јазика, Емин има преведено многу литературни дела од турски на македонски јазик и обратно. По заслуга на „големиот“ Емин, учениците од турска националност во Македонија, денес ги читаат книгите на најблагородните македонски писатели, Славко Јаневски, Јован Стрезовски и др.

Илхами Емин ги афирмираше доблестите на источната (турска) поезија и филозофија кај нас. Тој кративно ги преведе на македонски јазик песните на тројцата најзначајни турски поети - суфисти Ахмед Јесеви, Јунус Емре и Целалудин Руми - Мевлана. Оние кои не знаат турски, можат да ги читаат и да се воодушевуваат од зборовите и идеите на Јесеви, Јунус и Мевлана, кои спаѓаат меѓу најголемите мудреци на светот.

Нема да погрешиме ако кажеме дека Емин беше првиот човек кој ѝ овозможи средба на македонската читателска публика и големиот турски поет Назим Хикмет. Преведувајќи ја поезијата на Хикмет, Емин ја објавуваше во повеќе списанија, а подоцна, во 1965 год. од страна на издавачката куќа „Култура“ беше издадена и книгата „Поезија“. Ова дело ги содржи најпопуларните, најчитаните песни на Хикмет, а на македонски јазик приопштени од маестралниот преведувач Емин.

5. ПРИДОНЕСОТ НА ИЛХАМИ ЕМИН ВО ДЕТСКАТА ЛИТЕРАТУРА

Како што споменавме претходно, Илхами Емин, со својата поезија на големи врати влезе во турската книжевност. Неговата прва песна со наслов „Реферат“ беше објавена во детското списание „Пионерски весник“, на македонски јазик. Исто така и песната „Патењето на птицата“ (“Kuşun Izdirabı”), од книгата „Сеслер“ (“Sesler”) се вреднува како пример на детската литература.

Во периодот што следи, во списанијата „Томурџук“ и „Севинч“ освен поезија се издаваат и приказни за деца. Неговите поезии, посветени на најмалите, најмилите, на децата се собрани во следните книги: „Сарајот без месечина“ (“Ay Kedisiz Saray”) (1964), „Четириесет пријатели“ (“Kırk Dost”) (1965), „Сончеви песни“ (“Güneşli Şiirler”) (1966), „Песна за азбуката“ (“Şiir Alfabe”) (1975).

Творечките трудови на Илхами Емин, се среќаваат во многу антологии, издадени како во Р. Македонија, така и во Р. Турција. Денес сведочат и неговите ракотворби сместени во училишните книги. Пример за тоа е учебникот за средно образование „Турски јазик и книжевност за 4год. гимназија“ (“Türk Dili ve Edebiyatı Lise 4.”), подготвена од страна на проф. д-р Хамди Хасан и Зеки Ѓурел (2004год.). Исто така, заслужено место добива и во книгата на Есат Бајрам „Лектира за 8 одделение“ (“8Sınıf Okuma Kitabı”), потоа „Лектира Лист за 2одделение“ (“Yarın Okuma Kitabı Sınıf 2”) на Неџати Зекерија, како и во лектирата за 3

одд., „Летајте птици летајте“ ("Uçun Kuşlar Uçun") од Нусрет Дишо Улку, истовремено запишувајќи се и како критичар на истата.

ЗАКЛУЧОК

Познатиот поет, писател, критичар, преведувач и новинар Илхами Емин е една од најзначајните личности на турската култура и литература во Р. Македонија. Тој долги години ѝ служи на турската книжевност, а неговиот придонес, секако, е вреднуван со многубројни награди.

Работната обврска на оваа исклучителна и универзална личност, најчесто било новинарството, со кое Илхами Емин почна да навлегува во полето на книжевното творештво, со што продолжува и денес. Покрај новинарството, Емин се докажал и како одличен филмски критичар, известувач од филмските фестивали и креативен пренесувач на филмските идеи во новинскиот медиум, а не помалку е значајна и неговата дејност на полето на преведувањето.

Илхами Емин е уметникот чии што дела успеале да влезат во многу антологии, енциклопедии и училишни книги како во Р. Турција, така и во земјите на целиот Балкан. Уметникот чијшто плоден книжевен опус вбројува многу поетски наслови за деца и возрасни, досежно и естетски вредно ги задолжил како турската така и македонската литература.

Неговиот живот кој трае скоро еден век, не го поминал напрасно, туку ни ги оставил неговите спомени во расказите, поезиите, театарот, весниците... Кога тој во овие години сеуште мисли да го наградува човештвото, тогаш она што нам ни преостанува е да му аплаудираме, да го читаме, разбираме и раскажуваме.

БИБЛИОГРАФИЈА

- [1] Аго, А. (1989). *Литературата на турската народност во Социјалистичка Република Македонија од 1944-1984 година*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје: необјавена докторска теза.
- [2] Котева, И. (2018). *Поетското творештво на Илхами Емин објавено на македонски јазик*, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип: необјавен магистерски труд.
- [3] Челик, М. (2009). *Критичка анализа врз детските раскази од турската литература на првата воена генерација во Македонија*, необјавена докторска теза.
- [4] Çelik, M. (2003). *Makedonya Türk Çocuk Edebiyatının Birinci Kuşak Yazarları*. Gostivar: Hikmet, journal of Scientific Research.
- [5] Emin, İ. (2011). *İlhami Emin'in Anıları Balkanlar ve Türkler*. Hazırlayan: Rifat Emin Sipahi. İstanbul: Mitos Yayınları.
- [6] Gürel, Z. ve Gürel, R. (2016). *Gülkaya İlhami Emin: hayatı-sanatı-eserleri*. Üsküp: Yeni Balkan.
- [7] Karahasan, M. (1995). *İlhami Emin'in Türkçe İlk Kitabı*. Eleştiriler - Üsküp.
- [8] Kaya, F. (1992). *Yugoslavya'da Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi*. İstanbul.
- [9] Kaya, F. (1994). *Şiirimizin Gelişme Yolu*, Seçme Yazılar. Üsküp: Birlik Yayınları.
- [10] Nuredin, A. (2011). *Balkanlardan Türkiye'ye Göç ve Etkileri*. Ankara: Çağla Yayıncılık.